

OBSAH

Předmluva	13
I. ÚVOD	15
1. Základní charakteristiky katolické církve na přelomu 19. a 20. století	17
2. Bible a její výklad v církvi	20
3. Historickokritická metoda v biblické exegezi	23
4. Struktura práce a stručná charakteristika pramenů a literatury	26
II. KATOLICKÁ BIBLICKÁ VĚDA A POČÁTKY HISTORICKOKRITICKÉ METODY	29
1. Nástin situace katolické biblistiky v 19. století	29
2. Nástup nové generace katolických exegetů na sklonku 19. století	36
2.1 Franz Hummelauer a jeho cesta k progresivní exegezi	38
2.2 Radikální apologeta a novátor Alfred Loisy	42
2.3 Lagrange a jeho biblická škola	48
2.4 Moravský dominikán Vincent Zapletal	53
3. Česká katolická biblistika přelomu století a její největší talenty	57
3.1 Alois Musil a jeho dílo	58
3.2 Olomoucký profesor Jan Nepomuk Hejčl	69
3.3 Exegeta, teolog a orientalista Vojtěch Adalbert Šanda	76
4. Bilance prvního období	81
III. VÝKLAD BIBLE A UČITELSKÝ ÚŘAD CÍRKVE	83
1. Církevní dokumenty	85
1.1 Encyklika <i>Providentissimus Deus</i>	85
1.2 Boj proti modernismu	87

2. Papežská biblická komise	94
2.1 Založení Papežské biblické komise	95
2.2 Dekrety Papežské biblické komise	98
3. Autorita opatření magisteria	105
IV. ODPŮRCI PROGRESIVNÍ EXEGEZE	109
1. Exegeze a jezuitský řád	109
1.1 Jezuita Alphonse Delattre a jeho osobní boj	111
1.2 Exegeta a organizátor Leopold Fonck	115
2. Založení a působení Papežského biblického institutu	119
3. Síla a slabost konzervativního tábora	122
4. Samozvaní inkvizitoři: Msgr. Benigni a Sapiniéra	125
V. PŘÍČINY ODPORU VŮČI PŘIJETÍ HISTORICKOKRITICKÉ METODY V KATOLICKÉ CÍRKVI	133
1. Odmítnutí dějinnosti	134
2. Inspirace a pravdivost Bible	139
2.1 Koncepce kardinála Franzelina	142
2.2 Lagrange o inspiraci	146
2.3 Franz von Hummelauer a jeho spis <i>Exegetisches zur Inspirationsfrage</i>	153
3. Konzervativní reakce na nové koncepty inspirace	157
3.1 Louis Billot a dogmatický přístup	158
3.2 Leopold Fonck k inspiraci	160
4. Dokumenty magisteria k inspiraci	164
5. Závěr k inspiraci	168
VI. NÁSLEDKY A DOPADY ZABLOKOVANÉ EXEGEZE	171
1. Vyznávají mlčení a konání možného	172
1.1 Hummelauer a jeho odchod do pastorace	174
1.2 Držení pozic a příprava další generace: Lagrange a Zapletal	178
1.2.1 Lagrange a zápas o udržení Biblické školy	179
1.2.2 Osamělý bojovník Zapletal	184
2. Další typy reakce – změna oboru, činnosti nebo smýšlení	188
2.1 Musilův definitivní přechod k orientalistice	188
2.2 Hejčlův velkolepý projekt a jeho úskalí	193

2.3 Šandův obrat ke konzervativní exegezi	203
3. Případ Loisy a katoličtí „padlí“ moderní exegeze	211
3.1 Aféra abbé Loisyho	212
3.2 Další bolestné odchody: dominikáni Vincent Rose a Paul Dhorme	221
3.3 Dopady odchodů pro představitele progresivní exegeze	227
4. Další osudy předních odpůrců historickokritické metody	229
5. Alternativa v hierarchii: případ Mignot	233
5.1 Mignot, von Hügel a Loisy	236
5.2 Na obranu Loisyho	240
5.3 Těžké období nepochopení a beznaděje	243
6. Závěrem k šesté kapitole	246

VII. PROCES PŘIJETÍ

HISTORICKOKRITICKÉ METODY

V KATOLICKÉ CÍRKVI

249

1. Encyklika <i>Spiritus Paraclitus</i> a katolická exegeze ve 20. letech	250
1.1 Dominikán Jacques Vosté a jeho práce	252
1.2 Situace katolické exegeze za Pia XI.	255
1.3 Augustin Bea a postupná změna Papežského biblického institutu	260
1.4 Kardinál Tisserant a Jean Guitton	264
2. Příprava encykliky <i>Divino afflante Spiritu</i> a její autorství	267
3. Poselství encykliky <i>Divino afflante Spiritu</i>	270
3.1 Priorita původního textu a důležitost překladů	271
3.2 Přijetí některých principů historickokritické metody	272
3.3 Papež Pius XII. a encyklika <i>Divino afflante Spiritu</i>	275
4. Mezi <i>Divino afflante Spiritu</i> a koncilem: ještě není rozhodnuto	277
4.1 Encyklika <i>Humani generis</i>	278
4.2 Otázka platnosti dekretů Papežské biblické komise a poslední problémy	281
5. Principy progresivní exegeze v konstituci <i>Dei verbum</i>	285
5.1 <i>Dei verbum</i> a historická metoda	287
5.2 Česká recepce koncilního dokumentu	290
6. Další vývoj katolické exegeze	292
6.1 Proměna Papežské biblické komise a nový styl práce římských orgánů	292
6.2 Česká katolická exegeze a recepce nových metod	295

VIII. ZÁVĚREČNÁ BILANCE	303
1. Reflexe osudů progresivní katolické exegeze	303
2. Inspirace a dějinnost	310
3. Církev a svoboda, teologie a moderna	312
Prameny	317
1. Archivní prameny	317
2. Tištěné prameny – exegetická a teologická díla	317
3. Paměti a edice korespondence a dalších dokumentů	322
4. Dokumenty církevního magisteria a poradních dikasterií	322
Soupis literatury	326
Seznam použitých zkratk	336
Summary: The Bible and modern criticism. Czech and world progressive exegesis on faith of (anti-)modernist crisis	337
Jmenný rejstřík	343
Rejstřík biblických jmen	347